

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

*Вороніна В. Л.
кандидат економічних наук*

Внутрішнім розпорядчим документом для формування звітності, яка являє собою основне джерело інформації для потреб управління, є облікова політика. Чітко та правильно сформована облікова політика суттєво впливає на ефективність управління діяльністю підприємства, тому на кожному підприємстві, з урахуванням специфіки діяльності, має бути обрано той варіант обліку, що забезпечить найбільш повну реалізацію управлінських функцій.

Теоретичні, організаційні та методичні аспекти формування облікової політики підприємства розглядаються в працях: А. Банаєва, Ф. Бутинця, Т. Войтенко, С. Голова, Н. Гончарової, П. Житного, А. Кашаєва, В. Кулик, М. Пушкар, М. Щирби та інших. Сьогодні продовжуються наукові дискусії про доцільність затвердження єдиної облікової політики та складання уніфікованої звітності для потреб управління підприємством. Думки вчених з цього питання часом кардинально протилежні: від повного заперечення до визнання їх необхідності.

На сьогоднішній день все частіше спостерігається формальний підхід до формування облікової політики на підприємствах. Тому, дослідження питань щодо облікової політики обумовлює актуальність теми дослідження.

Необхідно відзначити те, що в економічній літературі виділяють декілька видів облікової політики: облікова політика для цілей фінансового обліку; облікова політика для цілей оподаткування та облікова політика для цілей управлінського обліку [1, с. 49].

Вважаємо, що оскільки бухгалтерський облік є інформаційною базою для різних видів обліку, то облікова політика повинна бути єдиною для облікового процесу підприємства та враховувати вимоги різних користувачів облікової інформації. Облікова політика сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у процесі діяльності підприємства.

Погоджуємося з М.С. Пушкар та М.Т. Щирба, які стверджують, що облікова політика – це механізм управління обліком, який здійснюють на основі вибору та розробки суб'єктом господарювання способів (варіантів), правил і процедур щодо організації та методики ведення обліку, складання і подання звітності виходячи з загальноприйнятих принципів та із специфіки діяльності підприємства для отримання повної, об'єктивної, достовірної і неупередженої інформації з метою прийняття зацікавленими особами обґрунтованих управлінських рішень [2, с. 132].

На нашу думку, визначення облікової політики у національних та міжнародних стандартах обмежує функції облікової політики підприємства до складання та подання фінансової звітності та не впливає на вагомість при

розв'язанні конкретних управлінських завдань.

Стверджуємо, що облікова політика, будь то внутрішній документ чи сукупність інструментів та методів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, або комплекс взаємопов'язаних стандартів діючого законодавства, виконує роль основи організації ведення бухгалтерського обліку на підприємстві та є початковою ланкою у процесі створення інформації для потреб управління. На нашу думку, існує значна залежність управлінських рішень від якості бухгалтерської інформації. Тому основною метою при розробці та впровадженні на підприємстві облікової політики має стати формування повної, достовірної та неупередженої інформації для потреб управління.

На нашу думку, основними проблемами формування облікової політики підприємства для потреб управління є: ігнорування змін нормативної документації та не відображення їх в Положенні про облікову політику; формальність при складанні Положення про облікову політику, необґрунтованість елементів і дублювання окремих пунктів нормативних документів; відсутність структуризації Положення про облікову політику, неповне висвітлення питань формування обліку окремих об'єктів; не розробляється облікова політика за видами обліку; відсутність розробки облікової політики щодо формування внутрішньої (управлінської) звітності.

Облікова політика для цілей управлінського обліку повинна передбачати: варіант обліку витрат; систему обліку витрат; метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції; порядок формування та перелік цін; перелік центрів витрат та центрів відповідальності; перелік об'єктів витрат, об'єктів калькулювання та калькуляційних одиниць; перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції; перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат; базу розподілу загальновиробничих витрат; варіант зведеного обліку витрат виробництва; оцінку готової продукції; оцінку залишків незавершеного виробництва; метод обліку доходів; робочий план рахунків витрат, доходів і фінансових результатів; перелік планів і бюджетів; перелік реєстрів управлінського обліку; склад та форми внутрішньої звітності, періодичність їх заповнення і подання відповідальними особами тощо.

Застосування в практичній діяльності вищеперерахованих об'єктів та їх елементів облікової політики в системі управлінського обліку дасть можливість здійснювати обґрунтовану оцінку діяльності центрів відповідальності та їх вклад в загальні результати роботи підприємства.

Список використаних джерел

1. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: [навчальний посібник] / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 576 с.

6. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики : монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2010. – 260 с.